

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מב.

מקצת "פיצה" כחטיף. תשובה: ... אצל מרן הגרש"ז זצ"ל היה פשוט שכן ארץ ישראל צריך לברך המוציא אף אם אינו אוכל אלא כזית אחת של פיצה מכיון שרובם אוכלים שם פיצה כסעודה. אכן בארה"ב כאשר הפיצה הוצגה לראשונה לפני כחמישים או שישים שנה, רוב האנשים אכלו את האוכל של חידוש זה כחטיף. אנשים בכל רחבי אמריקה סמכו על פסק מהגר"מ פיינשטיין זצ"ל שעד שתי פרוסות ניתן לאכול בלי נט"י המוציא וברכת המזון. כידוע **במשך זמן הפיצה הפכה מאוכל חטיף למזון מאוד רגילה**. כששאלתי את מרן הגרש"ז זצ"ל על פיצה, לא היה לי שום דרך לברר בודאות איך רוב של פיצה היה נאכל באמריקה. מאחר ועכשיו יש לנו את התוצאות של מחקר גדול שבוצע על ידי ממשלת ארה"ב, שרובא דרובא אנשים אוכלים פיצה דרך סעודה, נר' שיש לסמוך על זה **לקובע שפיצה הוא כלחם ממש וברכתו המוציא וברכת המזון על אכילה קטנה של כזית**.

8. שולחן ערוך או"ח קסח:ז

פשטיד"א הנאפית בתנור בבשר או בדגים או בגבינה, מברך עליה המוציא ובה"מ...

9. מגן אברהם סימן קסח ס"ק מד

בבשר או בדגים - וכיוצא בזה **אפילו לא קבע עליו** דהנהו לא מבטלי תורת לחם דהם עצמן מזון ערסי' קע"ז משא"כ פירות דהוי קינוח עס"ז...

10. ט"ז אורח חיים סימן קסח ס"ק כ

וק"ל הא מסיק בש"ע לעיל ס"ז דאם יש מילוי בעיסה הוה פת כסנין ואין לך מילוי גדול יותר מפשטיד"א.... אלא דודאי יש בזה דין כסנין ואי קבע סעודה מברך המוציא....

11. משנה ברורה סימן קסח ס"ק צד

מברך עליו המוציא - היינו אפילו בדלא קבע עלייהו ולא דמי לפת הבאה בכיסנין דלא מברך עלייהו המוציא בדלא קבע סעודה עלייהו דשאני התם דאין עשוין אלא לקינוח סעודה ולמתיקה משא"כ פשטיד"א שממולא בבשר דרך לאכלם **לרעבון וכדי לשבוע** והוי כמו שאר פת ובשר כשאוכל כאחד...

12. שו"ת מנחת אשר, חלק ב, סימן כד

במה ששאל בענין אכילת פיצה מה שיעורו לענין ברכת המוציא וברהמ"ז, והאם האוכל פיצה כשהוא נוסע ברכב חייב בברכת המוציא וברהמ"ז... יש לברר שלש סוגיות... א. האם פיצה היא פת הבאה בכסנין שברכתה במ"מ או פת גמור שברכתה המוציא. ב. מה שיעור קביעות סעודה... ג. האם האוכל שיעור קביעות אבל אכלו בדרך ארעי כגון בנסעו ברכב... ועוד נראה בישוב מנהג העולם שלא חששו מלאכול מיני מאפה אפילו יותר מד' ביצים, כגון בקידוש שבביהל"כ בשבת לאחר התפלה, דיש לעיין בכל דין זה שאם קבע סעודתו על פה"כ מברך המוציא ובהמ"ז האם זה תלוי רק בשיעור או שמא גם בדרך האכילה, ורק אם אכל בדרך קביעות סעודה מברך כך ולא כאשר כל אכילתו יש לה אופי ארעי ואינו לשם סעודה כלל... והנה אם נניח שדין קביעות סעודה תלויה גם באופי האכילה ולא רק בשיעור נראה פשוט דהאכל פיסה כשהוא יושב ברכב לעולם אינו מברך המוציא ובהמ"ז דאין לך ערואי גדול מזה וזה היפוך ענין קביעות סעודה, וכשאוכל פת בודאי מברך המוציא ובהמ"ז דבפת לא בעינן קביעות סעודה אבל בפיצה אינו מברך אלא במ"מ ומעין שלש... סוף דבר נראה לענ"ד דהאוכל פיצה בדרך ביושבו במכונית יש לו על מה לסמוך לאכול אף ד' ביצים בברכת במ"מ ומע"ג מכל הטעמים הנ"ל, ואף אם לכתחלה יש מקום להחמיר כשהוא בביתו, **כשהוא נוסע במכונית יש לסמוך אף לכתחלה לברך במ"מ ומע"ג** משום שזה היפך ענין הקביעות כמבואר.

13. שו"ת מנחת אשר, חלק ב, סימן כה

...אמנם צדקת במה שהערת שישוד זה אין לו זכר בדברי הפוסקים, אך טעם הדברים לענ"ד משום שבזמניהם סדרי הסעודה היו שונים לחלוטין ממה שמקובל בזמנינו, וכל שענינים בראשו יראה בכל הש"ס והפוסקים שבימי קדם סדרי הסעודה נקבעו בקביעות מרובה, כל הסועדים הסבו, והביאו פרפרת לפתוח בני העמים... ונראה שלא היה מצוי ביניהם כלל אכילת מזונות בדרך שאנו אוכלים היום "חטיפים" על רגל אחת בלי שום הכנה וקביעות, והלא אמרו (קדו' מ): האוכל בשוק דומה לכלב, ובזמנינו אלפי רבבות אוכלים בשוק, ובכל פינת רחוב יש קיוסקים ופיציות וכדו' שכל כולם מיעדים לאוכלים בשוק... והנה נראה דיש כמה מאפיינים יסודיים ב"דרך סעודה": א. הסועדים יושבים... ב. כלי אוכל מונחים בפני כל אחד והאוכל מונח ע"ג הצלחת ג. מלפתים את הפת, דהיינו מלבד הלחם שהוא עיקר הסעודה אוכלים דברים נוספים כגון בשר ודגים וכדו'. ושלשת אלה נעדרים באכילת פיצה. דרך הבריות לקחת מנה פיצה בידם (או ע"ג פיסת קרטון להקל על אחיזה הפיצה כידוע), ולאכול כשהם מתהלכים אנה ואנה... ומשום כל זה ברור לענ"ד דאכילה זו היא אכילת ארעי שאין כמותה והיא היפך גמור של קביעות סעודה... ומה שלפעמים אוכלים פיצה במקום ארוחה אין לו שום משמעות לענינו, דתחליף סעודה איננה סעודה אלא תחליף בלבד... אמנם כשקובע סעודה על פיצה בישיבה מסביב לשולחן בתוספת מאכלים נוספים וכדו' פשוט שצריך לברך המוציא...

רב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא תלתא בקבא ולא בריך. אמר ליה רב נחמן: עדי כפנא! אלא: כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך. רב יהודה הוה עסיק ליה לבריה בי רב יהודה בר חביבא, אייתו לקמיהו פת הבאה בכסנין. כי אתא, שמעינהו דקא מברכי המוציא. אמר להו: מאי ציצי דקא שמענא? דילמא המוציא לחם מן הארץ קא מברכיתו? - אמרי ליה: אין; דתניא רבי מונא אמר משום רבי יהודה: פת הבאה בכסנין מברכין עליה המוציא, ואמר שמואל: הלכה כרבי מונא. אמר להו: אין הלכה כרבי מונא אתמר... שאני התם **דקבע סעודתיה עליהו**, אבל היכא דלא קבע סעודתיה עליהו - לא.

2. רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן ל

...וכתב רבינו משה ז"ל דאם אחרים אינם קובעין אפילו כשהוא קובע אינו מברך **דבתר רוב אזלינן ובטלה דעתו אצל כל אדם** והראב"ד ז"ל כתב ואם היה קובע עליו אפי' משהו מברך עליו בתחלה המוציא ולבסוף שלש ברכות ונראין דברי רבינו משה ז"ל...

3. שולחן ערוך או"ח הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח

1 - פת הבאה בכיסנין, מברך עליו: בורא מיני מזונות, ולאחריו: ברכה אחת מעין שלש; ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו: המוציא וברכת המזון... ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעים עליו, אף על פי שהוא קובע עליו, אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, **דבטלה דעתו אצל כל אדם**. 2 - פת הבאה בכיסנין, יש מפרשים: פת שעשוי כמין כיסים שממלאים אותם **דבש או סוקר** ואגוזים ושקדים ותבלין... [ר' חננאל והערוך]; ו"א שהיא עיסה **שעירב בה דבש** או שמן או חלב או מיני תבלין ואפאה [רמב"ם], והוא שיהיה טעם תערובת המי פירות או התבלין ניכר בעיסה, (ו"א שזה נקרא פת גמור, אלא אם כן יש בהם הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין לעקי"ך **שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר**, וכן נוהגים); ו"מ שהוא פת, בין מתובלת בין שאינה מתובלת, שעושים אותם **כעבים יבשים** וכוססין אותם [רב האי גאון]. והם הנקראים בישקוני"ש, **והלכה כדברי כולם** שלכל אלו הדברים נותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה בכסנין.

4. ביאור הלכה סימן קסח

* אף על פי שהוא קובע וכו' - הוא דעת הרא"ש שחולק על הראב"ד... ומ"מ נראה ברור **דאם הוא זקן או נער שאכילתו מועט בטבע** חייבין בהמוציא ובהמ"ז אם אכלו שיעור שדרכן תמיד לקבוע ע"ז כיון דכל בני מינם מסתפקין בשיעור אכילה כזו... * והלכה כדברי כולם וכו' - עיין בחידושי רע"א שהקשה אמאי לא כתב המחבר דיי"ש יצא ידי כולם כמ"ש בסי"ג ע"ש ובמאמר מרדכי מיישוב דכיון דלא נזכר בהדיא שחולקים הפוסקים בזה **ואפשר דמוזו להדדי** ע"ש...

5. משנה ברורה סימן קסח

(כד) שאחרים רגילין לקבוע - כתבו האחרונים דאם אכלו **לבדו** צריך שיאכל שיעור שאחרים רגילים לשבוע ממנו לבדו ואם אכלו **עם בשר** או דברים אחרים שמלפתים בו הפת **סגי כשאוכל שיעור שאחרים רגילין לשבוע ממנו כשאוכלין ג"כ עם דברים אחרים** אך אם אכלו לבדו ושבע ממנו אף שאחרים לא היו שבעין ממנו לבדו אבל כיון שאם אכלו אותו עם דברים אחרים היו שבעין ממנו ג"כ לא אמרינן בטלה דעתו וצריך לברך עליו המוציא ובהמ"ז... ומ"מ לכתחלה טוב לחוש לדעת המחמירים שלא לאכול ד' ביצים... (לג) הרבה תבלין או דבש וכו' - ר"ל שכ"כ תבלין מעורב בהן עד שעל ידי זה יהיה מנכר התבלין בטעם יותר מהקמח... **שעי"ז נרגש מהן הטעם הרבה מאד עד שע"ז הם העיקר** וטעם העיסה טפל...

6. וזאת הברכה, דף 230

...כמה שבררתי - רוב האנשים אוכלים את הפיצה לשבוע - בתור אחת הארוחות שלהם, ולא לקינוח בלבד (לא כ"חטיף"). ולפי זה יוצא שלדעת המ"ב ברכת הפיצה היא **המוציא**... וכן הורה לי הגרש"ז אויערבאך... אך יש מנהג בארצות הברית לברך על פיצה בורא מיני מזונות (בחתיכה אחת), ושמעתי ממקור נאמן שכך הורה הגר"מ פיינשטיין, ואפשר ששם המציאות היתה שונה, ששם היו אוכלים את הפיצה כחטיף ולא לשבוע בתור אחת הארוחות, ולכן נהגו לברך במ"מ...

7. שו"ת של הרב ישראל פינחס באדנער 2014

שאלה: ראיתי בספר היקר ותן ברכה, פסק בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בענין הברכה על "פיצה", וכתבתך בשמו שכיון שבא"י אוכלים אותה **לרוב כסעודה**, יש לברך **המוציא** וברהמ"ז אפי' כשאכל אותו כחטיף (snack) (ע"פ המ"ב קס"ח י"ז). אמנם בארה"ב "קשה לידע אופן אכילתו שהרבה אנשים אוכלין פיצה לתענוג (כ"חטיף)" **ולא לסעודה** ומ"מ יש אוכלים פיצה בעיקר לסעודה". הנה אף אם המציאות היה כן מאז, מ"מ עכשיו נתברר בבירור שאין המציאות כן היום אלא גם בארה"ב אוכלים "פיצה" ממש כמו בא"י, לרוב כסעודה. הנה יצא SURVEY מאת USDA שהם בדקו אצל 71175 אנשים האין הם אוכלים פיצה בארה"ב, ומסקנתם **שכמעט תשעים אחוז נאכל לסעודה**, ורק בערך עשר אחוז נאכל כחטיף, ואם המציאות הוא כן בהגויים מסתבר שגם הוא כן בהיהודים. וא"כ באתי לפנות להרב לידע אם נכון לפי"ז שיש לברך המוציא אפי' כשאכל רק